multis īſtruit ēcīā iſtud bellū. In
bello eī pl⁹ valē ſolet ſapīa: q̄
vires vl' arma bellica. Pſa. xi. Nō
nocebūt neq̨ occidēt ī vniuerſo
monte meo ſc̨ hoſtes īfernales:
q̄r repleta ē tīra ſcīa dn̄i. Undecim
ē ɔtrio capitis tēptationū: ſc̨ cogi
tationū p̄marū. Lubricus ē eīn co
luber tortuoſ⁹ ſicut dicit ihō. ꝯ n̄
capite teneat. tot' illabit. Bg. Si
tēptatōi ī corde naſcēti feſtine nō
reſiſtit': hac eadē mora q̄ nutrit
roborat. Duodecim et ſine q̄ ali
a nō pſūt. ē diuinū auxiliū. Ipe
eī deus ē. q̄ ɔſeruat ī tēptatione.
Eccī xxxiij. In tēptatōe ɔſeruab'
illū a malis. ſc̨ deus timentē ſe.
Itē. eripit a tēptatōe. Ps. In te
eripiat' a tēptatōe. Itē. nō pmit
tit tēptationē īualeſcē. i. cor. x.
Nō pmittet vos tēptari ſup̄ id
q̄d poteſtis. Et idō q̄ ad ſūmū re
mediū docēs ɔfugē. ſequēs doctrīā
dn̄i. dicit aug⁹. Orans ut ī tēpta
tionē nō inducat': a dn̄o ſc̨ pmiſ
ſiue. Felices qui p̄dictis utentes
remedijs: virilit' reſiſtūt tēptati
onibȝ. Nā ſicut dicit bn̄⁹. quociēs
tēptatōibȝ reſiſtim⁹. dēmones ſupe
ram⁹: angelos letificam⁹. deum
honorificam⁹. Ipē nos hortat' ut
pugnem⁹. adiuuat ut vicam⁹: ēcīā
tē ſpectat. deficiētes ſubleuat: vi
centes coronat.

Explicit Cōmentū venabil'
fr̄is Humberti. Magiſtri
ordīs predicatoꝝ. Sup regulam
btīſſimi Auguſtini Epī. Docto
ris eximij.

Incipit regu
la beati Au
guſtini Epī.

Ante ōnia fra
tres kariſſimi
diligat' deus:
deinde proxi
mus: quia iſta precepta ſūt pncī
palit' nobis data. Hec igit' ſūt: q̄
ut obſeruetis p̄cipim⁹ in monaſ
terio cōſtituti. Primū ppter q̄d in
vnū eſtis cōgregati. ut vnānimes
habitetis in domo: et ſit vobis a
nima vna: et cor vnū in deo. Et
nō dicatis aliq̄d pprīū: ſȝ ſit vob'
oīa cōīa. Et diſtribuat' vnicuiq̨
veſtrū a p̄poſito veſtro victus et te
gumentū: nō equalit' ōnibȝ. q̄a
nō equalit' valetis ōnes: ſed po
tius vnicuiq̨ ſicut cuiq̨ opus fu
erit. Sic eīn legitis in actibus a
poſtoloꝝ: quia erāt illis ōnia cō
munia: et diſtribuebat' vnicuiq̨
ſicut cuiq̨ opus erat. Qui vero
aliquid habebāt in ſeculo: q̄n̄do
īgreſſi fuerūt monaſteriū. liben
ter velint illud eſſe cōmune. Qui
autē non habebāt: non ea que
rant ī monaſterio, que nec foris
habere potuerūt. Sȝ tamē eorū
infirmitati q̄d opus ē tribuat':
ēcīā ſi paupertas eorū q̄n̄ foris e
rāt. nec ipſa neceſſaria poterat
īuenire. Non tamē ideo putēt
ſe eſſe felices. q̄a īuenerūt victū
et tegumentū: quale foris inue
nire nō potuerūt. Nec erigant
ceruicē. q̄a ſociant' eis ad quos
foris accede' non audebāt: ſed
ſurſum cor habeāt. et terrena
vana nō querāt: ne incipiant
monaſteria eſſe diuitibus uti
lia et non pauperibȝ. ſi diui
tes illic humiliant'. et paupes

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

illic inflantur. Rurſus etiā illi
qui aliquid eſſe videbātur ī ſe
culo: non habeāt faſtidio frēs
ſuos. qui ad illā ſanctā ſocieta
tem ex paupertate venerūt. Ma
gis autē ſtudeant. nō de paren
tum diuitū dignitate: ſꝫ de pau
perū fratrū ſocietate gloriari.
Nec extollātur ſi cōi vite aliqđ
de ſuis facultatibꝫ contulerūt:
nec de ſuis diuitijs magis ſup
biant. quia eas monaſterio par
tiūtur: q̄ ſi eis in ſeculo fruerē
tur. Alia quippe quecūqꝫ īiqui
tas in malis operibꝫ exercet
ut fiant: ſupbia vero etiā bo
nis opibus inſidiat ut pereāt.
Et quid prodeſt diſpergendo
dare paupibꝫ et pauperē fie
ri: cū aīa miſera ſupbior effi
citur diuitias cōtēpnendo. q̄
fuerat poſſidendo: Oēs ergo
vnanimiter et cōcorditer viui
te: et honorate deū in vobis in
uicē. cuius templa facti eſtis.

Ca.m ij. Orationibꝫ inſtate: horis ꝛ
temporibꝫ conſtitutis. In ora
torio nemo aliquid agat niſi
ad quod factū eſt. vnde ꝛ no
men accepit: ut ſi forte aliq
etiā preter horas conſtitutas.
ſi eis vacat orare voluerint:
non eis ſint īpedimento. qui
ibi aliquid agendū putauerit.
Pſalmis et ymnis cum oratis
deū: hoc verſetur in corde. qđ
profert in ore. Et nolite canta
re: niſi qđ legitis eſſe cātādū.
Quod autē non ita ſcriptū ē
ut cantetur: non cantetur.
Carnē veſtrā domate. ieiuni
is et abſtinētia eſce et potus:
quantū valitudo permittit.
Quādo autē aliquis non po

teſt ieiunare: nō tamē extra ho
ram prandij aliquid alimento
rū ſumat: niſi cū egrotat. Cū
acceditis ad mēſam. donec īde
ſurgatis. qđ vobis ſcđm cōſue
tudinē legit. ſine tumultu ꝛ cō
tentione audite: ne ſole vobis
fauces ſumāt cibū: ſꝫ et aures
eſuriant verbū dei. Qui infir
mi ſūt ex priſtina conſuetudine.
ſi aliter tractant in victu: nō de
bet alijs moleſtū eſſe. nec iniuſ
tū videri eis. quos facit aliqua
cōſuetudo fortiores. Nec illos feli
ciores putent. qa ſumūt qđ non
ſumūt ipſi: ſꝫ ſibi potius gratu
lent. quia valent. qđ nō valent
illi. Et ſi eis qui venerūt ex mo
ribus delicatioribꝫ ad monaſteri
um. aliqđ alimētorū. veſtimēto
rū. operimētorū ve datur. qđ ali
is fortioribꝫ et ideo felicioribꝫ nō
datur: cogitare debēt quibꝫ non
datur. quantū de ſua ſeculari vi
ta illi ad iſtā deſcenderit: q̄uis
uſqꝫ ad aliorū qui ſūt corpore fir
miores frugalitatē. puenire nō
potuerit. Nec debēt velle ōnes.
qđ paucos vident amplius nō
quia honorant. ſꝫ qa tolerant
accipere: ne cōtingat deteſtāda
peruerſitas: ut in monaſterio.
ubi quantū poſſūt. fiūt diuites
laborioſi. fiant paupes delicati.
Sane queadmodum egrotan
tes neceſſe habēt minus accipere
ne grauentur: ita poſt egritudi
nē ſic tractandi ſūt. ut citius recre
entur: etiā ſi de humilima ſecu
li paupertate venerūt: tanq̄ hoc
illis contulerit recētior egritu
do: qđ diuitibꝫ anterior cōſue
tudo. Sꝫ cū vires priſtinas re
parauerit. redeant ad feliciorē

cōſuetudinē ſuā: que famulos
dei tanto ā plius decet. quanto
minus indigent: ne cibi eos te
neat voluptas iā vegetatos.
quos neceſſitas leuarat infir
mos. Illos eſtiment ditiores:
qui in ſuſtinēda parcitate fue
rint fortiores. Melius eſt enī
minus egere: q̄ plus habere.

Cam. iij.

Non ſit notabilis habitus
veſter: nec affectetis veſtibz pla
cere. ſz moribz. Quādo procedit.
ſimul ambulate; cū veneritis q
itis. ſimul ſtate. In inceſſu. ſtatu.
habitu. et in ōnibz motibz vr̄is
nichil fiat. qđ cuiuſq̄ offendat aſ
pectū: ſz qđ veſtrā deceat ſancti
tatē. Oculi veſtri et ſi iaciant in
aliquā feminarū: in nulla figā
tur. Neq3 enī quādo proceditis.
feminas videre prohibemī: ſed
appete. vel ab ipſis appeti velle.
criminoſū eſt. Nec ſolo tacito
affectu: ſed affectu et aſpectu q̄3
appetitur et appetit cōcupiſcētia
feminarū. Nec dicatis vos habē
animos pudicos. ſi habeatī ocu
los īpudicos: quia īpudicus o
culus. īpudia cordis ē nūcius.
Et cū ſe inuicē ſibimet etiā tacē
te lingua. cōſpectu mutuo. corda
nūciant īpudica: et ſcđm cōcu
piſcentiā carnis. alterutro delec
tant ardore: etiā intactis ab im
mūda violatiōe corporibus. fu
git caſtitas ipſa de moribz. Nec
putare debet. qui in feminā fi
git oculū. et illius in ſeipſū dili
git fixum: ab alijs ſe nō videri
cū hoc facit. Videt ōnino: et a
quibz ſe videri nō arbitratur.
Sz et ſi lateat et a nemine hōi
nū videatur: quid faciet de il
lo deſup inſpectore. quē latere
nichil poteſt. An ideo putandus
eſt non videre: q̄a tanto videt
patiētius. q̄nto ſapiētius. Illi er
go vir ſāctus timeat diſplicē: ne
velit femine male placere. Illū
cogitet ōnia vidē: ne velit femi
nam male vidē. Illius nāq3 et
in hac cauſa cōmendatus eſt ti
mor: ubi ſcriptū eſt. Abhomina
tio eſt dn̄o defigens oculū. Cū
ergo ſimul eſtis in eccleſia. et ubi
cūq3 femine ſūt: inuicē veſtrā
pudiciciā cuſtodite. Deus enim
qui habitat in vobis: etiā iſto
modo cuſtodiet vos ex vobis.
Et ſi hāc de qua loquor. odi pe
tulanciā in aliquo veſtrū aduer
teritis: ſtatim āmonete. ne cep
ta progrediant: ſz de proximo
corrigant. Si autē et poſt āmo
nitionē iterū vel alio quoq3 die
idipſū facē eū videritis: iam ve
lut vulneratū ſanandū prodat.
quicūq3 hoc potuerit inuenire.
Prius tamē et alteri vel tercio de
mōſtrandū: ut duorū vel trium
poſſit ore cōuinci. et cōpetenti ſe
ueritate coerceri. Nec vos iudi
cetis eſſe maliuolos: q̄n hoc in
dicatis. Magis quippe īnocētes
nō eſtis: ſi fratres vr̄os quos īdi
cando corrigē poteſtis. tacendo
perire pmittitis. Si enī frater tu
us vulnus habet in corpore qđ
velit occultare dū timet ſecari:
nōne crudelit a te ſileret. et mi
ſericordit indicaretur. Quāto
ergo potius debes manifeſtare:
ne deterius putreſcat in corde.
Sz anteq̄ alijs demōſtretur. p
quos cōuincēdus ē ſi negauerit:
prius ꝑpoſito debet oſtendi. ſi am
monitus neglexerit corrigi: ne
forte poſſit ſecretius correct? nō

ĩnoteſcat ceteris. Si autē negaue
rit: tūc neganti adhibēdi ſūt a
lij eciā coram ōnibꝫ: ut poſſit nō
ab vno teſte tantū argui. ſed a
duobꝫ vel tribꝫ cōuinci. Cōuictus
vero: ſcd̄m ꝓpoſiti vel eciā preſbi
teri ad cuiꝰ diſpenſacionē ꝑtinet ar
bitriū. debet emendatoriam ſubi
re vindictā. Quā ſi ferre recuſa
uerit: eciā ſi ipſe nō abceſſerit. de
veſtra ſocietate proiciat. Nō enī
et hoc fit crudeliter: ſꝫ miſericordi
ter: ne cōtagione peſtifera pluri
mos perdat. Et hoc qd̄ dixi de ocu
lo non figendo: eciā in ceteris ĩ
ueniēdis. prohibēdis. indicandis.
cōuincēdis. uindicādisqꝫ peccatis.
diligēter et fidelit̄ obſeruetur: cū
dilectione hoīm et odio viciorū.
Quicūqꝫ autē in tantū progreſ
ſus fuerit malū. ut occulte ab a
liquo lr̄as vel qdlibet munus ac
ceperit: ſi hoc ultro cōfitet̄. parcat̄
illi et oretur pro eo. Si autē dep̄
hendit̄ et conuincitur: ſcd̄m ar
bitriū ꝓpoſiti vel preſbiteri gra
Ca. iiij. uius emendetur. C Veſtē veſ
tras ĩ vnū habeatis ſub vno
cuſtode vel duobꝫ: vel quot
ſufficere poſſint ad eas excucien
das: ne a tinea ledantur. Et
ſicut paſcimī ex vno cellario:
ſic induamī ex vno veſtiario.
Si fieri poteſt. ad vos non ꝑti
neat qd̄ vobis indumētū pro
tēporū congruēcia proferat̄:
utrū hoc recipiat vnuſquiſqꝫ
qd̄ depoſuerat. an aliud quod
alter habuerat: dū tamē vni
cuiqꝫ prout cuiqꝫ opus eſt nō
negetur. Si autē hic int̄ vos
cōtentiones et murmura o
riūtur: cū conqritur aliquis
ſe deterius accepiſſe ꝙ prius

habuerat. et indignū ſe eē. ꝙ
nō ita veſtiat̄. ſicut alius eiꝰ
frater veſtiebatur: hic vos ꝓ
bate. qñtū vobis deſit ĩ illo ſanc
to interiore habitu cordis. qui
pro habitu corporis litigatis.
Tamē ſi veſtra toleratur infir
mitas. ut hoc recipiatis qd̄ po
ſueritis: in vno tamē loco ſub
cōibus cuſtodibꝫ habete quod
ponitis: ita ſane. ut nullus ſi
bi aliquid operet̄: ſꝫ ōnia ope
ra vr̄a in vnū fiant. maiori
ſtudio et frequēciori alacritate:
ꝙ ſi vobis ſinguli faceretis ꝓpa.
Caritas enī de qua ſcriptū eſt.
ꝙ non querat que ſua ſūt. ſic
intelligit̄: quia cōia ꝓpriꝭs. nō
ꝓpria cōibus anteponit. Et idō
qñto amplius rem cōem. ꝙ
ꝓpria vr̄a curaueritis: tanto
vos āplius proficere nouerit̄:
ut in ōnibꝫ quibꝫ utit̄ trāſito
ria neceſſitas. ſupemineat ꝗ
ꝑmanet caritas. Conſequens
ergo eſt. ut eciā cū quis ſuis fi
lijs. aut aliqua neceſſitudine
ad ſe ꝑtinētibꝫ in monaſterio
cōſtitutis. aliquā cōtulerit veſ
tem. ſiue qdlibet aliud int̄ ne
ceſſaria deputādū: nō occulte
recipiatur: ſꝫ ſit in poteſtate ꝓ
poſiti: ut in rem cōem redac
tū. cui neceſſe fuerit prebeat̄.
Qz ſi aliqs rem ſibi collatā ce
lauerit: furti iudicio cōdēpnet̄.
Indumēta veſtra ſcd̄m arbi
triū ꝓpoſiti lauētur. ſiue a vobꝭ
ſiue a fullonibꝫ: ne interiores
aīe ſordes cōtrahat nimis veſ
tis nimius appetitus. Lauacrū
eciā corpori. cum infirmitatꝭ
neceſſitas cogit: minime dene
getur. Fiat ſine murmure de

cõſilio medicine: ita ut etiã ſi no
lit. iubente ꝓpoſito faciat. qđ fa
ciendũ eſt pro ſalute. Si autẽ
velit et forte non expedit: ſue
cupiditati non obediatur. Ali
quãdo enĩ etiã ſi noceat: pro
deſſe creditur qđ delectat. De
niqꝫ ſi latens eſt dolor in cor
pore: famulo dei dicenti quid
ſibi doleat. ſine dubitatione
credatur. Sed tamẽ utrũ ſa
nando illi dolori qđ delectat
expediat: ſi nõ eſt certũ. me
dicus cõſulatur. Nec eant ad
balnea. ſiue quocũqꝫ ire ne
ceſſe fuerit: minus ꝙ duo vł
tres. Et ille qui habet aliquo
eundi neceſſitatẽ: cum quibꝫ
ꝓpoſitus iuſſerit. ire debet. E
grotantiũ cura. ſiue poſt egri
tudinẽ reficiendorũ. ſiue aliq̃
imbecillitate. etiã ſine febribꝫ
laborantiũ: uni alicui debet
iniũgi: ut ipſe de cellario pe
tat. quod cuiqꝫ opus eſſe ꝓſpex
erit. Siue autẽ qui cellario. ſi
ue qui veſtibꝫ. ſiue qui codicibꝰ
ꝓponũtur: ſine murmure ſer
uiant fratribꝫ ſuis. Codices cer
ta hora ſingulis diebꝫ petanẽ.
Extra horãm qui petierit: nõ
accipiat. Veſtimẽta vero et cal
ciamẽta. quãdo fuerint indi
gentibꝫ neceſſaria: dare non
differãt. ſub quorũ cuſtodia ſũt
que poſcũtur. Lites aũt nul
las habeatis. aut ꝙ celerrime
finiatis: ne ira creſcat ĩ odiũ.
et trabẽ faciat de feſtuca: et a
nimã faciat homicidã. Sic enĩ
legitis. Qui odit fratrẽ ſuũ:
homicida eſt. Quicũqꝫ cõuici
o. vel maledicto vel etiam cri
minus obiectu aliquẽ leſerit:

Cam. v.

meminerit ſatiſfactione quan
tocius curare qđ fecit: et ille
qui leſus eſt. ſine diſceptatiõe
dimittere. Si autẽ inuicẽ ſe
leſerint. inuicem ſibi debita re
laxare debebũt. ꝓpter oratio
nes veſtras: quas utiqꝫ quã
to crebriores habetis. tanto
ſanctiores habere debetis. Me
lior eſt autẽ qui quãuis ira ſe
pe temptet. tamẽ impetrãe feſ
tinat. ut ſibi dimittat cui ſe fe
ciſſe agnoſcat iniuriã: ꝙ qui
tardius iraſcitur. et ad veniã
petendã tardius inclinatur.
Qui autẽ nũquã vult petere
veniã. aut nõ ex animo petit:
ſine cauſa eſt in monaſterio.
etiã ſi inde nõ proiciatur. Pro
inde vobis a verbis durioribꝫ
parcite. Que ſi emiſſa fuerit
ex ore veſtro: non pigeat ex
ipſo ore proferre medicamẽta.
vnde facta ſũt vulnera.
Quãdo autẽ neceſſitas diſci
pline in moribꝫ coercendis. di
cere vos dura verba cõpellit:
ſi etiã ipſi modũ vos exceſſiſſe
ſentitis. non a vobis exigitur.
ut a vobis ſubditis veniã poſ
tuletis: ne apud eos. quos o
portet eſſe ſubiectos. dum ni
miũ ſeruatur humilitas. re
gendi frangatur auctoritas.
Sed tamẽ petenda eſt venia
ab oĩm dño: qui nouit eos.
quos plus iuſto forte corripi
tis. quãta beniuolẽcia diliga
tis. Non autẽ carnalis: ſꝫ ſpi
ritualis inter vos debet eſſe
dilectio. Preposito tanquam Cam. v
patri obediatur: multo ma
gis preſbitero. qui omnium
veſtrium curam gerit.

Ca^m. vij. ¶ Ut ergo cuncta iſta ſeruent.
et ſi quid ſeruatū minus fue
rit. non negligēter pretereat.
ſꝫ ut emendandū corrigendū
q̄ꝫ curetur: ad ꝑpoſitū ꝑcipue
pertinebit. ut ad preſbiterū
cuius eſt apud vos maior auc
toritas referat: q̄d modū vel
vires eius excedit. Ipſe vero
qui vobis preeſt: non ſe exiſ
timet poteſtate dominante. ſꝫ
caritate ſeruiente felicē. Ho
nore corā vobis prelatus ſit
vobis: timore corā deo ſub
ſtratus ſit pedibꝫ veſtris. Cir
ca ōnes ſeipſū bonorū operꝫ
prebeat exemplū. Corripiat
inquietos. cōſoletur puſillani
mes: ſuſcipiat infirmos: paci
ens ſit ad ōnes. Diſciplinā
libens habeat: metuendus
imponat. Et quāuis utrūqꝫ
ſit neceſſariū: tamē plus a
mari a vobis appetat q̄m ti
meri: ſemꝑ cogitans deo ſe
pro vobis redditurū eſſe ra
tionē. Unde vos magis obe
diendo. nō ſolū veſtri. ſꝫ eciā
ipſius miſeremini: qui inter
vos. quāto in loco ſuperiore.
tanto in periculo maiore ver
ſatur. ¶ Donet dn̄s. ut ob
ſeruetis hec ōnia. tanq̄ꝫ ſpi
ritualis pulchritudinis ama
tores: et bono xp̄i odore de
bona cōuerſatione fragrātes:
non ſicut ſerui ſub lege. ſed ſi
cut liberi ſub gracia conſtitu
ti. Ut autē vos in libello hoc.
tanq̄m in ſpeculo poſſitis in
ſpicere: ne per obliuionem
aliquid negligatur. ſemel in
ſeptimana vobis legatur.
Et ubi vos inueneritis ea
que ſcripta ſunt facientes: a
gite gracias dn̄o bonorū ōni
um largitori. Ubi autē ſibi
quicūqꝫ veſtrū videt aliquid
deeſſe: doleat de preterito.
caueat de futuro: orans ut
ſibi debitū dimittatur. et in
temptacionē nō inducatur.

¶ Explicit regula beati Au
guſtini epiſcopi. pr̄is noſtri.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

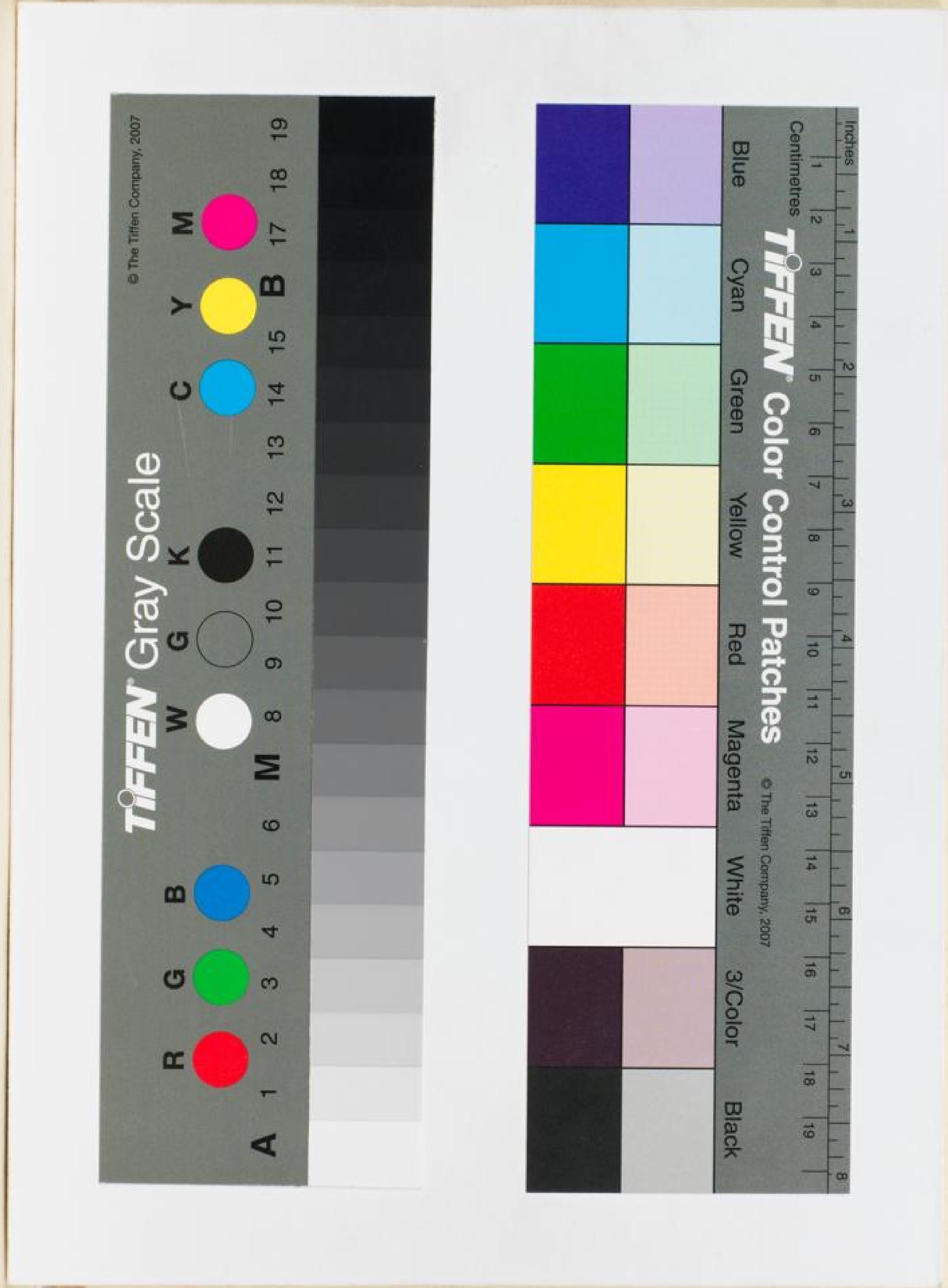

TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
R G B W G K C Y M
TIFFEN Color Control Patches
Inches
Centimetres
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
© The Tiffen Company, 2007